

JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK
DJECE SA SMETNJAMA U RAZVOJU
I ODRASLIH LICA SA INVALIDITETOM
U PRIESTONICI CETINJE

PLAN I PROGRAM RADA

2019.

SADRŽAJ:

I UVOD.....	3
II UNAPREĐENJE MATERIJALNIH USLOVA RADA U JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK U PRIJESTONICI	4
III STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH I JAČANJE PROFESIONALNIH KOMPETENCI.....	6
IV KONCEPT RADA JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK CETINJE I SPECIFIKACIJA PLANIRANIH USLUGA.....	7
V RITAM DNEVNIH AKTIVNOSTI.....	10
VI ZAPOSLENI U JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK CETINJE	11
VII SARADNJA SA PORODICOM KORISNIKA.....	12
VIII SARADNJA SA INSTITUCIJAMA	12

I UVOD

Plan i program rada JU Centar za dnevni boravak Cetinje za 2019. godinu usmjeren je na ispunjenje ciljeva predviđenih Statutom, a odnose se na djelatnost, organizaciju i poslovanje Centra u pravcu zadovoljavanja potreba djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom na nivou lokalne zajednice, kao i članova njihovih porodica.

Program rada za 2019. godinu obuhvata realizaciju aktivnosti usmjerenih na kreiranje uslova u kojima će djeci sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom biti omogućena stručna pomoć i podrška koja uključuje multidisciplinarni pristup u radu, podsticajno okruženje za razvoj i održavanje potencijala, inovativnost i raznolikost programskih sadržaja.

I u ovoj godini programske aktivnosti će se zasnivati na identifikovanim potrebama korisnika Centra, njihovim interesovanjima, afinitetima i sposobnostima, uz pružanje usluga koje vode produktivnom, sadržajnom i ispunjenom životu. Programske aktivnosti će biti usmjerene na dalje razvijanje inkluzivne prakse, psihosocijalno osnaživanje korisnika, tretmansko djelovanje, kvalitetno i osmišljeno provođenje vremena, a sa krajnjim ciljem stvaranja servisa koji u pogledu prostornih, organizacionih, sadržinskih i profesionalnih karakteristika predstavlja savremen, responzivan i moderan servis.

U planu je da se tokom 2019. godine realizuju dalja unapređenja materijalnih, kadrovskih i programskih potencijala Centra. Cilj je razvoj sveobuhvatnog servisa koji će doprinijeti uključivanju djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u svakodnevni život zajednice, razvoj njihovih punih kapaciteta i postizanje većeg stepena samostalnosti. U tu svrhu, Centar će u tekućoj godini nastaviti saradnju sa porodicom korisnika, sa dnevnim centrima i svim drugim akterima koji učestvuju u kreiranju i realizaciji politike unapređenja kvaliteta života djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom.

Takođe, Centar će nastaviti i praksu apliciranja sa prijedlozima projektnih ideja i obezbjeđivanja sredstava putem donacija, a u cilju kreiranja mogućnosti za realizaciju aktivnosti koje doprinose kontinuiranom ostvarivanju vizije i misije Centra, kao i ispunjenju predviđenih programskih ciljeva.

II UNAPREĐENJE MATERIJALNIH USLOVA RADA U JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK U PRIJESTONICI

U 2019. godini Centar će nastaviti sa poboljšanjima uslova shodno aktuelnim potrebama korisnika, vodeći računa o svim uzrasnim kategorijama, vrstom i potrebnim nivoima podrške za puno učešće djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u životu uže i šire društvene zajednice. Planirana unapređenja, pored stavljanja u funkciju agregata čija je nabavka realizovana u prethodnoj godini, uključuju: adaptaciju prostora, odnosno proširenje prostornog kapaciteta Centra, nabavku savremenih pomagala i didaktičke opreme, kao i uređenje enterijera u cilju kreiranja priјatnog i podsticajnog ambijenta za boravak korisnika.

U protekloj godini odraslim korisnicima Centra (iznad 27 godina starosti) obezbijedene su zasebne prostorije za realizaciju programskih aktivnosti. Opremanjem pomoćnog objekta zadovoljeni su zakonski propisi kojim je uređena oblast pružanja usluga podrške za život u zajednici, odnosno usluga dnevног boravka za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom. Stavljanje u funkciju pomoćnog objekta Centra već je u protekloj godini opravdalo svoj značaj, a korisnici ostvarili benefite korišćenjem usluga na navedeni način. Iako opremljen prema propisanim standardima, pomoćni objekat ne posjeduje dovoljne prostorne kapacitete, te time omogućava korišćenje usluga samo ograničenom broju korisnika. U skladu sa tim, a u zavisnosti od zadovoljavanja urbanističko-tehničkih uslova, planirano je proširenje prostornog kapaciteta, kako bi se i korisnicima koji će u skorom roku ispuniti uslove za korišćenje navedenog servisa omogućilo ostvarivanje ovog prava i obezbijedili adekvatni uslovi za boravak.

Tokom tekuće godine u planu je i nabavka dijela asistivne tehnologije koja će djeci sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom omogućiti učešće u aktivnostima u kojima učestvuju uz poteškoće, a uz upotrebu tehnologije kao pomoćnog sredstva. Nabavka asistivne opreme imaće za cilj da korisnicima Centra olakša realizaciju svakodnevnih aktivnosti, omogući socijalno uključivanje i ravnopravno učestvovanje i na taj način unaprijedi kvalitet njihovog života. Navedeno u prvom redu uključuje nabavku platforme za savladavanje arhitektonskih barijera, koja korisnicima invalidskih kolica omogućava korišćenje stepeništa (penjanje i spuštanje) u kolicima. Takođe, nabavku komunikatora, odnosno opreme koja omogućava ili olakšava komunikaciju osoba sa govornim ili jezičkim smetnjama kroz iniciranje, odnosno podsticanje komunikacije, vježbanje

govora i artikulacije, te izražavanje ličnih doživljaja i osjećanja. U svrhu podrške procesu učenja, planirana je i nabavka interaktivne, tzv. „pametne“ table, tj. sredstva koje svojim karakteristikama omogućava primjenu velikog broja edukativnih softvera, a u neposrednom radu olakšava proces učenja i daje brže rezultate u odnosu na klasične metode sticanja znanja.

Osim asistivne tehnologije, tokom 2019. godine takođe je u planu i obezbjeđivanje opreme za uvođenje novog oblika tretmanskog djelovanja u Centru. U pitanju je tzv. neurofidbek terapija koja se još naziva „trening mozga“, a zasniva se na normalizaciji moždanih aktivnosti. Naime, riječ je o tehnici koja je takođe bazirana na tehnologiji, pri čemu je cilj tretmana da osoba nauči kako da modifikuje obrasce moždanih talasa uz upotrebu video igara ili nekog drugog audiovizuelnog sadržaja. Neurofidbek se koristi u tretmanu djece sa smetnjama iz spektra autizma, ADD-om, ADHD-om, problemima u učenju, kod govorno-jezičkih i drugih smetnji. U skladu sa navedenim, u tekućoj godini planirana je nabavka medicinskog uređaja visoke tehnologije koji će omogućiti sprovođenje neurofidbek terapije u Centru, pri čemu je cijelokupan terapijski proces bezbolan, bezbjedan, neinvazivan i zanimljiv, uz izuzetno visok procenat uspješnosti u funkcionisanju nakon tretmana.

Pored proširenja prostornog kapaciteta i nabavke savremene opreme, u tekućoj godini planiran je i početak formiranja biblioteke Centra. Ideja je da se na radnom mjestu obezbijedi kutak u okviru kojeg zaposleni po potrebi mogu konsultovati stručnu literaturu u cilju ostvarivanja programskih ciljeva Centra, a iz ugla savremenih naučnih saznanja. Takođe je u planu da fond biblioteke bude na raspolaganju i roditeljima korisnika, kao i osoblju iz drugih institucija sa nivoa lokalne zajednice koje je u direktnom ili indirektnom kontaktu sa djecom sa smetnjama u razvoju ili odraslim licima sa invaliditetom, kako bi unaprijedili svoj rad i pružili im adekvatnu podršku.

U ovoj godini planirano je da se programske aktivnosti Centra realizuju u izmijenjenom ambijentu u odnosu na protekle godine, odnosno ambijentu uljepšanom oslikavanjem unutrašnjeg prostora Centra raznim motivima. Pomenuta aktivnost započeta je u prethodnoj godini ukrašavanjem zidova pomoćnog objekta, dok je u tekućoj godini u planu oslikavanje glavnog objekta, što će pored prethodno navedenih poboljšanja dodatno doprinijeti zadovoljstvu korisnika tokom boravka u Centru.

III STRUČNO USAVRŠAVANJE ZAPOSLENIH I JAČANJE PROFESIONALNIH KOMPETENCI

Prioritetnu aktivnost u ovoj godini predstavljaće i stručno usavršavanje zaposlenih, kao i podizanje nivoa kvaliteta neposrednog rada sa korisnicima, a sa ciljem ostvarivanja njihovih punih psihofizičkih potencijala i zadovoljavanja saznaajnih, emocionalnih, motoričkih, socijalnih i drugih potreba. U planu je da stručno usavršavanje zaposlenih obuhvati edukaciju članova stručnog tima za pružanje neurofidbek tretmana, kao novog oblika tretmanskog djelovanja u Centru, ali i drugih edukacijskih programa namijenjenih daljem usavršavanju stručnih radnika i saradnika, kao i proširivanju i obogaćivanju njihovih znanja u primjeni različitih metoda u radu sa djecom sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom.

Navedeno podrazumijeva realizaciju obuka čiji je cilj unapređenje kvaliteta rada sa djecom ranog uzrasta, uključujući edukacije namijenjene ranom otkrivanju razvojnih smetnji, te planiranju i realizaciji tretmana u ranom dječjem dobu, kao i edukacije naprednog nivoa za pružanje adekvatne podrške djeci koja ispoljavaju smetnje iz spektra autizma, naročito u pogledu primjene konkretizovanih, specifičnih metoda rada. Predviđeni edukacijski programi planirani su na bazi aktuelnih potreba strukture korisnika Centra, kao i budućih pravaca u razvoju usluga koje Centar za dnevni boravak pruža. U pogledu zadovoljavanja interesovanja odraslih lica sa invaliditetom posebna pažnja biće posvećena edukacijama koje nude smjernice za realizaciju različitih vidova radno-okupacionih radionica, podsticanja sportskih aktivnosti, te kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Planirana stručna usavršavanja biće realizovana shodno ponudi akreditovanih edukacijskih programa u organizaciji Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu u tekućoj godini, ali i drugih obuka navedenog tipa u Crnoj Gori ili regionu.

U ovoj godini u planu su i posjete ustanovama u regionu koje imaju dugogodišnje iskustvo u radu sa djecom sa smetnjama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom. Tokom planiranih posjeta zaposleni će biti u prilici da se upoznaju sa inovativnim metodama rada i njihovom djelotvornošću, da prisustvuju njihovoj primjeni, da se upoznaju sa načinom rada drugih ustanova i da razmjene iskustva sa kolegama, a sve u cilju daljeg obezbjeđivanja kvalitetnog tretmana, proširivanja i unapređenja servisa usluga u Centru za dnevni boravak.

IV KONCEPT RADA JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK CETINJE I SPECIFIKACIJA PLANIRANIH USLUGA

U 2019. godini JU Centar za dnevni boravak Cetinje usluge će pružati kroz redovni cjelodnevni, povremeni cjelodnevni i poludnevni boravak, što uključuje:

- Osmočasovnu njegu
- Psihosocijalnu podršku
- Osnovni fizikalni tretman i rehabilitaciju
- Individualni i grupni rad sa korisnicima na osnovu individualnog plana rada
- Vaspitno – obrazovni rad u kojem se stiču vještine neophodne za svakodnevni život
- Radno – okupacioni tretman
- Socijalizaciju (posjete; kulturne, zabavne, sportsko-rekreativne aktivnosti; izlete i dr.)
- Razvoj potencijala i osnaživanje korisnika
- Prevoz od kuće do Centra i povratak kući
- Ishranu (dva obroka)
- Savjetodavni rad i edukaciju za roditelje
- Dodatnu stručnu pomoć djeci i mladima sa smetnjama u razvoju koja pohađaju vaspitno – obrazovne ustanove

U tekućoj godini u planu je da se programske aktivnosti realizuju u okviru korisničkih grupa, koje su formirane u odnosu na uzrast korisnika i stepen potrebne podrške: dvije grupe za odrasla lica sa invaliditetom i dvije grupe za djecu sa smetnjama u razvoju, pri čemu će i u ovoj godini jednu grupu činiti djeca kojoj je potrebna dodatna stručna pomoć i podrška, a koja pohađaju vaspitno-obrazovne ustanove.

Posebno važnu aktivnost u 2019. godini predstavljaće promocija servisa namijenjenog djeci ranog uzrasta (djeci do 3. godine života), odnosno upoznavanje šire javnosti sa značajem ranointerventnih programa, kao i benefitima uključivanja djeteta sa neurorazvojnim rizikom u programe rane stimulacije. Široj javnosti biće predstavljen koncept pružanja navedene usluge,

zasnovane na ideji postojanja patronažnog terapeuta, čija će se uloga ogledati u kreiranju individualnog plana rada u porodici djeteta, uz praćenje i procjenjivanje njegovog napretka kroz određeni vremenski period. Planirano je da se program rane podrške odvija u djetetovom domu, ali i u Centru, gdje bi roditelji s djetetom dolazili na tretmane definisane procjenom djetetovih potreba, uključujući mogućnost fizioterapeutskog, logopedskog, psihološkog i oligofrenološkog tretmana, kao i tretmana pedagoga senzorne integracije.

Kada su u pitanju djeca sa smetnjama u razvoju starijeg uzrasta, pored grupnih aktivnosti usmjerenih na elementarne vaspitno-obrazovne aktivnosti i sticanje praktičnih vještina, kao i aktivnosti namijenjene socijalizaciji i integraciji djece sa smetnjama u život društvene zajednice, posebnu važnu programsku aktivnost predstavljaće realizacija širokog spektra ciljanih individualnih tretmana. Tretmane će pružati stručna lica različitog profila, a u cilju maksimiziranja terapijskih rezultata i njegovanja multidisciplinarnog pristupa u radu. Navedeno uključuje stručne usluge psihologa, logopeda, fizioterapeuta, oligofrenologa i pedagoga senzorne integracije.

U pogledu realizacije aktivnosti na starijim korisničkim grupama (odrasla lica sa invaliditetom), u tekućoj godini akcenat je na različitim vidovima radno-okupacionih radionica, socio-integrativnim i rekreativnim aktivnostima. Planirana je realizacija sljedećih radno-okupacionih radionica: kreativnih sa ciljem izrade ukrasnih i upotrebnih predmeta od različitih materijala, kulinarskih radionica sa ciljem usavršavanja vještine pripremanja jednostavnih jela i vještina samoposluživanja, muzičko-plesnih radionica čija je svrha ovladavanje jednostavnim plesnim pokretima uz učenje stihova pjesama, kao i sportskih aktivnosti čiji je cilj podsticanje zdravih stilova života, kvalitetno provođenje slobodnog vremena i druženje među korisnicima Centra. Takođe, tokom proljećnih mjeseci u planu je i organizovanje radionica usmjerenih na uređenje i održavanje dvorišta Centra.

U dijelu socio-integrativnih aktivnosti planiran je nastavak intenzivne saradnje sa Volonterskim klubom Srednje stručne škole kroz realizaciju raznovrsnih aktivnosti, te povećanje broja aktivnosti čija je namjena boravak korisnika u prirodi i na svježem vazduhu uz organizovanje seta sportsko-reakreativnih aktivnosti.

Pored aktivnosti koje će se realizovati u okviru korisničkih grupa, Centar će i u ovoj godini odraslim licima sa invaliditetom pružati usluge individualnog psihološkog i fizioterapeutskog, kao i grupnog fizioterapeutskog tretmana.

Cjelokupan rad sa korisnicima u tekućoj godini biće organizovan shodno individualnom planu rada, u skladu sa članom 19 Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici ("Službeni list Crne Gore", br. 030/15 od 12.06.2015), kao i ritmu dnevnih aktivnosti Centra. U okviru individualnog plana rada biće zastupljene sljedeće oblasti:

- 1) podrška u ostvarivanju kontakata sa licima važnim za korisnika (porodični odnosi)
- 2) podrška djeci u učenju (razvoj govora i jezika, upoznavanje uže i šire sredine)
- 3) razvoj vještina samozaštite i pomoći (samoposluživanje)
- 4) razvoj komunikacionih i drugih vještina potrebnih za svakodnevni život u zajednici (kognitivne sposobnosti; socijalizacija; gruba motorika; fina motorika; senzorna stimulacija; problematično ponašanje; rad i okupacija)
- 5) podrška u razvoju samostalnosti u doноšenju odluka i preuzimanju odgovornosti (formalno pravna zaštita; samozastupanje; starateljska zaštita)
- 6) relaksacija i rekreacija (muzičke, fizičke-sportske aktivnosti)

I preostali način vođenja dokumentacija o korisnicima biće usklađen sa pomenutim Pravilnikom, uključujući vođenje evidencije dnevnih događaja, evidencije aktivnosti na osiguranju bezbjednosti i lista praćenja, kao i propisane dokumentacije vezane za evaluaciju i praćenje ostvarenih napredaka korisnika.

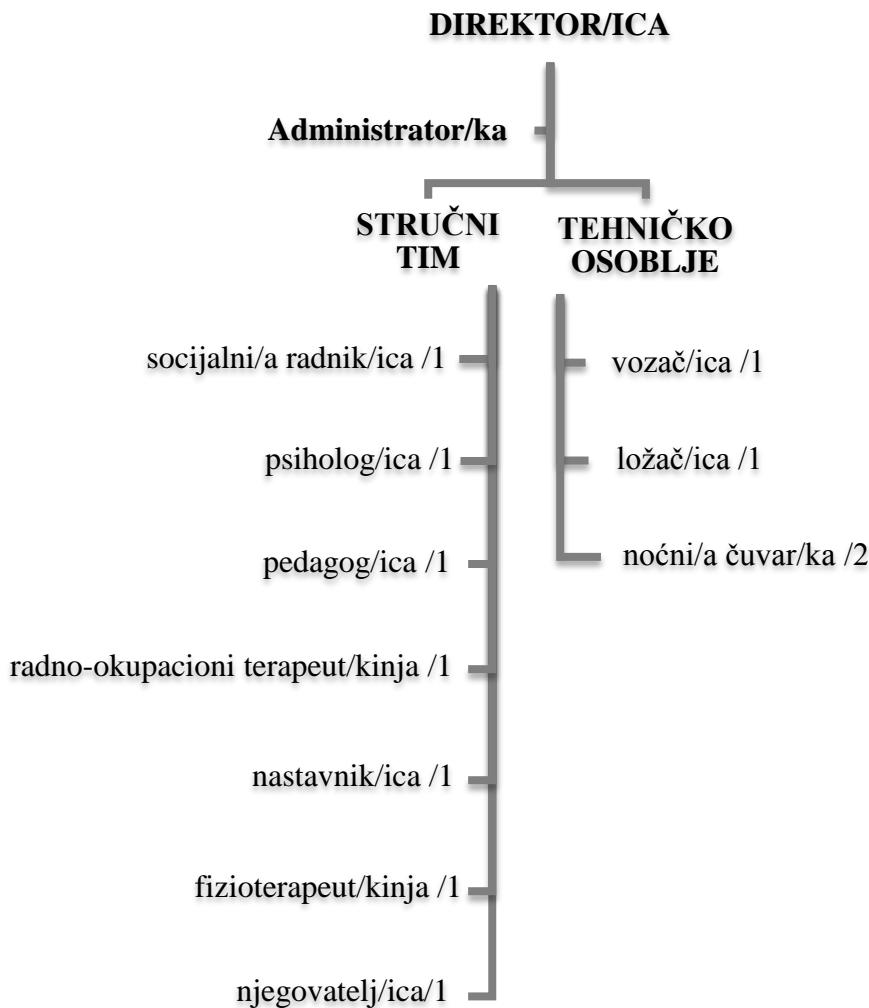
V RITAM DNEVNIH AKTIVNOSTI

	Dolazak korisnika, priprema za doručak i dnevne aktivnosti
07:00 – 08:00	Priprema za doručak i dnevne aktivnosti uključuje rad na vještinama samopomoći uz podršku njegovateljice. Navedeno podrazumijeva aktivnosti koje se odnose na ishranu, oblačenje i obuvanje korisnika, razvijanje higijenskih i kulturnih navika, te održavanje i čuvanje stvari koje im pripadaju.
08:00 – 09:00	DORUČAK
	Glavne dnevne aktivnosti
09:00 – 11:00	Glavni blok aktivnosti uključuje grupni i/ili individualizirani rad u okviru korisničkih grupa, individualne i/ili grupne tretmane (fizioterapeut, psiholog, pedagog senzorne integracije), usmjerene na unapređenje socijalno-emocionalnih vještina, vještina komunikacije, motoričkih vještina, kognitivnih vještina i vještina samopomoći, kao i na ostvarivanje polugodišnjih ciljeva predviđenih individualnim planovima rada sa korisnicima.
	Nastavak glavnih aktivnosti
11:00 – 12:00	Nastavak glavnog bloka aktivnosti uključuje organizovanje radno-okupacionih aktivnosti (kreativnih, muzičko-plesnih, kulinarskih radionica, kao i sportskih aktivnosti), uz nastavak individualnih i/ili grupnih tretmana (fizioterapeut, psiholog, pedagog senzorne integracije).
12:00 – 12:30	RUČAK
	Centri interesovanja i nastavak glavnih aktivnosti
12:30 – 14:00	Uključuje organizovanje slobodnih aktivnosti u skladu sa interesovanjima korisnika (igre na svežem vazduhu u skladu sa godišnjim dobom, društvene igre, slušanje muzike i gledanje TV-a, škola u prirodi i sl.) i nastavak individualnih i/ili grupnih tretmana (fizioterapeut, psiholog, logoped, oligofrenolog, pedagog senzorne integracije).
	Priprema za odlazak kući
14:00 – 15:00	Obuhvata sticanja i usvajanje navika i vještina korisnika da se sam stara o sebi u okviru svojih svakodnevnih potreba i aktivnosti koje se odnose na ciljeve iz oblasti samopomoći (oblačenje i obuvanje).

VI ZAPOSLENI U JU CENTAR ZA DNEVNI BORAVAK CETINJE

Plan i program rada u 2019. godini Centar planira da realizuje sa trinaest zaposlenih, uz mogućnost upošljavanja i novog kadra, shodno novonastalim potrebama i zahtjevima Centra.

Takođe, u prethodnoj godini značajan doprinos radu Centra ostvaren je honorarnim angažovanjem dodatnih stručnih lica: doktora specijaliste fizikalne medicine i rehabilitacije (subspecijalista dječji fizijatar), logopeda i profesora specijalne edukacije i rehabilitacije, čime je Centar u potpunosti odgovorio na individualne potrebe korisnika i proširio lepezu usluga koje

pruža. S obzirom na ostvarene napretke korisnika, njihovo zadovoljstvo, kao i kvalitet uspostavljene saradnje, i u ovoj godini planiramo da nastavimo sa započetim aktivnostima koje su od velike važnosti za stimulisanje psihofizičkih potencijala i dalji napredak korisnika Centra.

Pored navedenog, u okviru programa stručnog ospozobljavanja visokoškolaca koji sprovodi Vlada Crne Gore, tokom 2019. godine stručnu praksu u Centru za dnevni boravak obavljaće dva lica i na taj način, kroz kontinuirane sistematske programske aktivnosti Centra, steći znanja i ovladati vještinama i kompetencijama za samostalno obavljanje poslova.

VII SARADNJA SA PORODICOM KORISNIKA

Tokom 2019. godine Centar će nastaviti profesionalnu saradnju sa roditeljima korisnika, a u cilju jačanja povjerenja i bogaćenja postojećih odnosa, kao i jačanja porodičnih snaga i resursa. Saradnja će počinjati u fazi prijema korisnika, a nastavljati se u fazi planiranja, sprovođenja i evaluacije tretmana. I u ovoj godini članovi stručnog tima realizovaće savjetodavne aktivnosti za roditelje koje obuhvataju davanje stručnih smjernica u odnosu na smetnje koje korisnici ispoljavaju, prevazilaženje eventualnog problematičnog ponašanja, kao i edukaciju roditelja o vježbama i položajima koje treba primjenjivati kada korisnici ne borave u Centru.

VIII SARADNJA SA INSTITUCIJAMA

Zarad kvalitetnog servisiranja usluga, postizanja rezultata u radu i zadovoljenja opšteg interesa, prepoznat je značaj saradnje i uspostavljanja odnosa sa svim subjektima, počev od lokalne uprave i državnih institucija, civilnog sektora do međunarodnih organizacija. Takav pristup u radu sprovodićemo i tokom ove godine uz kreiranje raznih mehanizama za dodatno unapređenje i dalji razvoj saradnje i međusobne komunikacije.

U pravcu sprovođenja transparentnosti rada, nastavićemo saradnju sa medijima, koji nas podržavaju i prate rad od samog početka, dajući veliki doprinos razvoju inkluzivnog društva i podizanju nivoa svijesti građana o pravima i mogućnostima djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom.

Realizovane aktivnosti Centar će objavljivati na internet stranici www.dnevnicentarcetinje.me i facebook stranici, a sa ciljem podrške konceptu razvoja socijalne inkluzije u društvenoj zajednici kroz osmišljene akcije u okviru domena servisiranja usluga JU Centar za dnevni boravak Cetinje.

**DIREKTOR
Božidar P. DRECUN**